

Andrzej Wiśniewski

"Nadzór ogólny prokuratury", J.
Paliwoda, Warszawa 1961 :
[recenzja]

Palestra 6/3-4(51-52), 140-141

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

lowi od dłużnika a ustalonej w tytule egzekucyjnym. Postępowanie egzekucyjne oznacza uregulowanie sposobu działania mechanizmu egzekucji. Wprawdzie egzekucja sądowa pozostaje w ścisłym związku z procesem cywilnym, ma ona jednak dużo elementów samodzielności.

Po przedstawieniu w dziale pierwszym książki stosunku egzekucji sądowej do innych postępowań, źródeł polskiego prawa egzekucyjnego oraz polskiej literatury przedmiotu, autor przechodzi w dziale drugim do omówienia zasad postępowania egzekucyjnego oraz ich gwarancji. Dział trzeci zawiera określenie podmiotów postępowania egzekucyjnego, a dział czwarty omówienie części ogólnej postępowania (pisma w postępowaniu egzekucyjnym, doręczenia, terminy, zawieszenie i umorzenie postępowania, środki prawne w postępowaniu egzekucyjnym).

Druga część książki poświęcona jest przedstawieniu poszczególnych rodzajów egzekucji. Autor omawia tu warunki dopuszczalności egzekucji, tytuły egzekucyjne, klauzule wykonalności, wnioski o wszczęcie egzekucji, a następnie kolejno egzekucję z ruchomości, egzekucję z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych, egzekucję z nieruchomości, podział sumy uzyskanej z egzekucji oraz egzekucję roszczeń niepieniężnych.

J. Paliwoda: *Nadzór ogólny prokuratury. Wyd. Prawn. Warszawa 1961, s. 212.*

Nadzór ogólny prokuratury ma już za sobą kilkadziesiąt lat istnienia i rozwoju w ZSRR, a 8—14 lat w krajach demokracji ludowej (w tym również i w Polsce) — zaznacza autor w swej książce.

Istotą tej instytucji jest nadzór prokuratury nad stosowaniem prawa przez organy administracji, nadzór nad przestrzeganiem prawa przez organizacje społeczne i gospodarcze, osoby urzędowe i poszczególnych obywateli. W większości państw socjalistycznych nadzór ten obejmuje również działalność terenowych organów władzy państwowej. Tak zostały w zasadzie ujęte zadania prokuratury we wszystkich konstytucjach i ustawach o prokuraturze w państwach demokracji ludowej. Autor wskazuje dalej, że określenie „nadzór ogólny” nie jest adekwatne dla tego rodzaju działalności prokuratury i należałoby zastąpić je raczej bardziej odpowiednim określeniem: „kontrola praworządności”.

Instytucja nadzoru ogólnego prokuratury, jako jedna z nowych instytucji prawnych, jest stosunkowo mało opracowana teoretycznie i obfituje w zagadnienia trudne pod względem doktrynalnym i skąpo w literaturze wyjaśnione. Na doniosłość zaś badań nad tym zagadnieniem wskazuje choćby fakt, że w niektórych państwach zadania nadzoru ogólnego stanowią około 50% całej pracy prokuratorskiej.

Przedstawiając w omawianej pracy założenia ustrojowe nadzoru ogólnego prokuratury, autor wskazuje, że nadzór jest częścią składową zadań prokuratury w państwach socjalistycznych, po czym omawia przedmiot nadzoru ogólnego według konstytucji i ustaw o prokuraturze w ZSRR i krajach demokracji ludowej oraz stosunek nadzoru ogólnego do innych rodzajów kontroli. Książka zawiera także przegląd metod i form prawnych nadzoru ogólnego w państwach socjalistycznych oraz omówienie usytuowania nadzoru ogólnego wśród zasadniczych form realizacji przez państwo funkcji podstawowych. Autor wyodrębnił tu trzy zagadnienia: 1) stosunek nadzoru ogólnego do podziału form działalności państwa socjalistycznego, 2) charakter stosunków prawnych powstających przy stosowaniu nadzoru ogólnego, 3) stosunek nadzoru ogólnego do swobodnego uznania w administracji i zasadniczej linii polityki państwa.

Końcowe rozważania dotyczą doświadczeń polskich w zakresie nadzoru ogólnego prokuratury. Autor przedstawia tu rozwój ustawodawstwa o nadzorze ogólnym i rozwój tej instytucji w praktyce, przedstawia strukturę i kadry nadzoru oraz daje ocenę obecnego stanu.

Na zakończenie pracy autor wysuwa szereg wniosków *de lege ferenda*, gdzie m. i. postuluje ustawowe określenie zasad postępowania sprawdzającego, jakie jest stosowane przez prokuratora w trybie nadzoru, postuluje wyraźnie określenie metod i form działania prokuratora w trybie nadzoru wobec organizacji spółdzielczych i społecznych oraz wobec obywateli i objęcie nadzorem ogólnym aktów (decyzji) władz szczebla centralnego (ministerstw i równorzędnych) bez żadnych ograniczeń, postuluje też zagwarantowanie prokuratorowi prawa udziału — z głosem doradczym — w sesjach rad narodowych i posiedzeniach organów tych rad, a także organizacji i instytucyj.

K. Potrzebowski, W. Żywicki: *Sądownictwo polubowne. Komentarz dla praktyki*. Wyd. Prawn. Warszawa 1961, s. 108.

Odstępstwem od zasady rozstrzygania spraw cywilnych przez sądy państwowe, odstępstwem przewidzianym prawie we wszystkich ustawodawstwach, jest możliwość rozpoznawania tych spraw w określonych wypadkach przez sądy polubowne. Także w ustawodawstwie polskim sprawy cywilne mogą być rozstrzygane przez sądy polubowne na zasadach określonych w kodeksie postępowania cywilnego.

W okresie powojennym nie ukazało się u nas żadne specjalne opracowanie poświęcone działalności tych sądów, opracowania zaś przedwojenne są trudno dostępne i w pewnej mierze utraciły już aktualność. Toteż zadaniem omawianego komentarza jest wypełnienie powstałej luki oraz zebranie rozproszonego po rozmaitych publikacjach powojennego orzecznictwa. Komentarz przeznaczony jest na potrzeby praktyki, pominięto więc w nim krytyczne ujęcie tematu i omówienie sporów doktrynalnych dotyczących wielu zagadnień.

Praca składa się z czterech części.

W części I pt. Ustrój sądów polubownych omówiono właściwość sądów polubownych, zapis na sąd, stanowisko sędziego polubownego i zakres stosowania prawa materialnego.

Część II dotyczy postępowania przed sądem polubownym (tryb postępowania, dowody, wyrokowanie, ugoda).

W części III omówione jest postępowanie incydentalne, pomoc sądowa, zabezpieczenie powództwa, wykonalność wyroku.

Część IV pt. Skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego dotyczy zakresu skargi i terminu do jej wniesienia, podstaw skargi o uchylenie wyroku (brak zapisu lub jego wady, pozbawienie możliwości obrony, naruszenie przepisów o postępowaniu, wadliwość wyroku, przyczyny stanowiące podstawę wznowienia postępowania), postępowania przed sądem państwowym oraz skutków uchylenia wyroku sądu polubownego.

M. Sośniak: *Klauzula porządku publicznego w prawie międzynarodowym prywatnym*. Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk. PWN. Warszawa 1961, s. 256.

Funkcja klauzuli porządku publicznego w dziedzinie prawa międzynarodowego prywatnego polega na wyłączeniu zastosowania obcych przepisów (wskazanych —